

Fact Sheet

**Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης
της ΕΕ για την περίοδο 2007-2013**

Πρόλογος

Εισαγωγή	3
1. Εξέλιξη των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ μέχρι σήμερα	4
2. Ο νέος κανονισμός αγροτικής ανάπτυξης – στρατηγική προσέγγιση	7
3. Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης	10
4. Υλοποίηση της πολιτικής	17
5. Χρηματοδοτική στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από την ΕΕ	18
6. Χρήσιμες πηγές πληροφοριών	19
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	20

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*): **00 800 67 89 10 11**

(*). Ορισμένες εταιρείες κινητής τηλεφωνίας δεν επιτρέπουν την πρόσβαση στους αριθμούς 00 800, ή οι κλήσεις αυτές μπορεί να χρεώνονται.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Διαδίκτυο μέσω του εξυπηρετητή Eurora (<http://europa.eu>).

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2006

ISBN 92-79-03689-0

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2006
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Πώς θα αποκτήσετε τις εκδόσεις της ΕΕ;
Οι εκδόσεις της Υπηρεσίας Εκδόσεων που προσφέρονται προς πώληση διατίθενται από το EU Bookshop (βιβλιοπωλείο της ΕΕ) (<http://bookshop.europa.eu/>) όπου μπορείτε να δώσετε την παραγγελία σας στο γραφείο πωλήσεων της επιλογής σας. Μπορείτε επίσης να ζητήσετε κατάλογο των ανά τον κόσμο αντιπροσώπων του δικτύου πωλήσεων διατυπώνοντας σχετικό αίτημα με φαξ στον αριθμό (352) 29 29-42758.

Εισαγωγή

Η αγροτική ανάπτυξη αποτελεί τομέα πολιτικής με ζωτική σημασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση, εφόσον το ήμισυ και πλέον του πληθυσμού των 25 κρατών μελών της ζει σε αγροτικές περιοχές, οι οποίες καλύπτουν 90% του εδάφους της. Η γεωργία και η δασοκομία εξακολουθούν να έχουν τεράστια σημασία για τη χρήση της γης και τη διαχείριση των φυσικών πόρων στις αγροτικές περιοχές της ΕΕ και θεωρούνται το υπόβαθρο της οικονομικής διαφοροποίησης στις αγροτικές κοινότητες.

Η ενίσχυση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ αποτελεί πλέον γενική προτεραιότητα της ΕΕ, όπως έγινε σαφές με τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Γκέτεμποργκ του Ιουνίου 2001 : «κατά τα τελευταία έτη η ευρωπαϊκή γεωργική πολιτική έδωσε λιγότερη έμφαση στους μηχανισμούς της αγοράς και, μέσω στοχοθετημένων μέτρων στήριξης, προσανατολίστηκε περισσότερο στην ικανοποίηση των αυξανόμενων απαιτήσεων του ευρέος κοινού σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων, την ποιότητα των τροφίμων, τη διαφοροποίηση των προϊόντων, την καλή μεταχείριση των ζώων, την ποιότητα του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της φύσης και της υπαίθρου».

Μετά τη ριζική μεταρρύθμιση του πρώτου πυλώνα¹ της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ) το 2003 και το 2004², το Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας ενέκρινε τον Σεπτέμβριο 2005 την πρόταση της Επιτροπής της 14ης Ιουλίου 2004³ på grundlag af Kommissionens forslag af 14. juli 2004 για τη ριζική μεταρρύθμιση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης κατά την περίοδο 2007 έως 2013³.

Για την περίοδο 2007-2013 έχουν καθοριστεί τρεις βασικοί στόχοι όσον αφορά την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, οι οποίοι αντικατοπτρίζουν τα συμπεράσματα της διάσκεψης του Σάλτσμπουργκ για την αγροτική ανάπτυξη (Νοέμβριος 2003) και τις στρατηγικές κατευθύνσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων της Λισαβόνας και του Γκέτεμποργκ, που έδωσαν έμφαση στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική διάσταση της αειφορίας :

- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας του τομέα-forbedring af miljøet og landskabet via støtte til arealforvaltning;
- Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της στήριξης των ενεργειών διαχείρισης της γης
- Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Επιπλέον, με τη μεταρρύθμιση ενσωματώνεται η κοινοτική πρωτοβουλία Leader στα καθιερωμένα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και επιτυγχάνεται σημαντική πρόοδος, όσον αφορά την απλοποίηση, με την υπαγωγή της αγροτικής ανάπτυξης σε ένα ενιαίο πλαίσιο χρηματοδότησης και προγραμματισμού.

¹ Ο οποίος καλύπτει τα συστήματα στήριξης της ΚΓΠ που συνδέονται με την αγορά και τις άμεσες ενισχύσεις για τους γεωργούς.

² COM(2004) 490 τελικό: Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). 14.07.2004.

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 2005, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), ΕΕ L 277 της 21.10.2005.

1. Εξέλιξη των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ μέχρι σήμερα

Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ εξελίχθηκε, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της ΚΓΠ, από μία πολιτική που ασχολείται με τα διαρθρωτικά προβλήματα του αγροτικού τομέα σε μια πολιτική που καλύπτει τον πολλαπλό ρόλο της γεωργίας στην κοινωνία και, ιδιαίτερα, τις προκλήσεις που αντιμετωπίζονται στο ευρύτερο αγροτικό πλαίσιο.

α) Η εξέλιξη στα αρχικά στάδια

Αρχικός στόχος ήταν η στήριξη του φυσικού κεφαλαίου (επενδύσεων) στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και στον τομέα που έπεται της γεωργικής παραγωγής. Η στήριξη της μεταποίησης και της εμπορίας αποσκοπούσε στη διευκόλυνση της ολοκλήρωσης της τροφικής αλυσίδας από την παραγωγή των προϊόντων μέχρι τη διάθεσή τους στην αγορά και στην περαιτέρω βελτίωση των γεωργικών διαρθρώσεων και της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα. Βαθμιαία, η προσοχή στράφηκε επίσης στο ανθρώπινο δυναμικό με τη μορφή της πρόωρης συνταξιοδότησης και της επαγγελματικής κατάρτισης.

Η πρώτη εδαφική αναφορά προστέθηκε στη δεκαετία του 1970 με τον καθορισμό μειονεκτικών περιοχών που ήταν επιλέξιμες για την εφαρμογή ειδικών μέτρων. Στόχος ήταν η ανάσχεση της εγκατάλειψης της υπαίθρου, η οποία απειλούσε σοβαρά ορισμένες αγροτικές περιοχές, και η διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και των τοπιών. Η προσέγγιση αυτή διευρύνθηκε στη συνέχεια με την ενσωμάτωση μέτρων για τις μειονεκτικές περιοχές σε άλλες πολιτικές που αποβλέπουν στη στήριξη συγκεκριμένων περιφερειών.

β) Πρόγραμμα Δράσης 2000

Στα μέσα της δεκαετίας του '90 η ΕΕ διέθετε μία σειρά μέσων για την επίτευξη στόχων όπως η αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα, η τοπική ανάπτυξη και η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης. Μετά τη συμφωνία για τη μεταρρύθμιση στο πλαίσιο του Προγράμματος Δράσης 2000⁴ τα εν λόγω μέτρα διέπονταν από ένα βασικό κανονισμό για την αγροτική ανάπτυξη⁵. Ο κανονισμός αυτός περιλαμβάνει ένα κατάλογο 22 μέτρων, από τον οποίο τα κράτη μέλη επιλέγουν τα μέτρα που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των δικών τους αγροτικών περιοχών. Στη συνέχεια, τα μέτρα αυτά ενσωματώνονται στα εθνικά ή περιφερειακά τους προγράμματα. Η συμβολή της ΕΕ στη χρηματοδότηση των μέτρων εξαρτάται από το μέτρο και την περιφέρεια την οποία αφορά.

Με το Πρόγραμμα Δράσης 2000 η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης αποτέλεσε τον 2ο πυλώνα της ΚΓΠ, που θα συνοδεύει την περαιτέρω μεταρρύθμιση της πολιτικής για την αγορά (1ος πυλώνας). Η ΚΓΠ στοχεύει όλο και πιο πολύ στην επίτευξη της σωστής ισορροπίας μεταξύ των δύο πυλώνων.

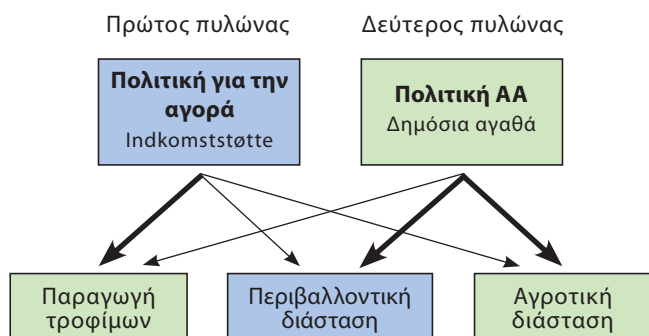
⁴ Μεταρρυθμίσεις των πολιτικών της ΕΕ, περιλαμβανομένης και της κοινής γεωργικής πολιτικής, που συμφωνήθηκαν κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Βερολίνου τον Μάρτιο του 1999 και καθορισμός των δημοσιονομικών προοπτικών (προϋπολογισμός της ΕΕ) για την περίοδο 2000-2006.

⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999 (ΕΕ L 160, 26.6.1999).

γ) Μεταρρύθμιση της ΚΓΠ – Ιούνιος 2003

Η συμπληρωματικότητα των δυο πυλώνων της ΚΓΠ έχει επιταθεί με την πρόσφατη μεταρρύθμιση της ΚΓΠ, η οποία εισήγαγε την “αποσύνδεση από την παραγωγή”, την “πολλαπλή συμμόρφωση” και τη “διαφοροποίηση” (δηλ. μεταφορά κονδυλίων από τον 1ο στο 2ο πυλώνα) και η οποία εφαρμόζεται από το 2005. Ο 1ος πυλώνας επικεντρώνεται στην παροχή της βασικής εισοδηματικής στήριξης στους γεωργούς, οι οποίοι είναι πλέον ελεύθεροι να παράγουν σε συνάρτηση με τη ζήτηση στην αγορά, ενώ ο 2ος πυλώνας στηρίζει την περιβαλλοντική και την αγροτική διάσταση της γεωργίας ως παροχέα δημοσίων αγαθών και την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Η συμφωνία του Ιουνίου 2003 οδηγεί σε ενίσχυση της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη μέσω της θέσπισης νέων μέτρων (για τη βελτίωση της ποιότητας και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων και για την παροχή βοήθειας στους γεωργούς, ώστε να ανταποκριθούν στα νέα πρότυπα της ΕΕ) και της διάθεσης περισσότερων πόρων της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη με τη μείωση των άμεσων ενισχύσεων (“διαφοροποίηση”) για τις μεγάλες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Αειφόρος γεωργία και αγροτικές περιοχές

δ) Η διάσκεψη του Σάλτσμπουργκ

Τα κυριότερα από τα θέματα που χρήζουν εξέτασης στο πλαίσιο της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη συνοψίζονται στα συμπεράσματα της Δεύτερης Ευρωπαϊκής Διάσκεψης για την Αγροτική Ανάπτυξη, η οποία διεξήχθη στο Σάλτσμπουργκ τον Νοέμβριο 2003, με θέμα “Βάζοντας τα θεμέλια για το μέλλον του κόσμου της υπαίθρου : οι προοπτικές της αγροτικής ανάπτυξης στη διευρυμένη Ευρώπη”. Στα θέματα αυτά συγκαταλέγονται :

- **η γεωργία και δασοκομία:** οι τομείς αυτοί εξακολουθούν να διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση του αγροτικού τοπίου και στη διατήρηση βιώσιμων αγροτικών κοινοτήτων. Εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά επιχειρήματα για τη δημόσια στήριξη της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ, προκειμένου να διευκολυνθεί η εν εξελίξει αναδιάρθρωση του γεωργικού τομέα, η βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και η ισορροπία μεταξύ της υπαίθρου και των αστικών περιοχών.
- **ο ευρύτερος αγροτικός κόσμος:** η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών δεν μπορεί να βασίζεται πλέον μόνο στη γεωργία. Η διαφοροποίηση τόσο εντός όσο και εκτός του γεωργικού τομέα είναι απαραίτητη για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας των αγροτικών κοινοτήτων.
- **η ποιότητα και η ασφάλεια των τροφίμων:** οι ευρωπαίοι πολίτες αποδίδουν όλο και μεγαλύτερη σημασία στην ασφάλεια και την ποιότητα των τροφίμων που καταναλώνουν, στην καλή μεταχείριση των εκτρεφόμενων ζώων και στη διατήρηση και βελτίωση του αγροτικού περιβάλλοντος.
- **η πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες:** σε πολλές αγροτικές περιοχές, η μη ικανοποιητική πρόσβαση στις δημόσιες υπηρεσίες, η έλλειψη εναλλακτικής απασχόλησης και η ηλικιακή δομή του πληθυσμού μειώνουν αισθητά το αναπτυξιακό δυναμικό, ιδίως όσον αφορά τις ευκαιρίες για τις γυναίκες και τους νέους.

- **η κάλυψη του συνόλου της επικράτειας της ΕΕ:** η πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη πρέπει να εφαρμοστεί σε όλες τις αγροτικές περιοχές της διευρυμένης Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να μπορέσουν οι αγρότες και άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της εν εξελίξει αναδιάρθρωσης του γεωργικού τομέα, να λάβουν υπόψη τους τα αποτελέσματα της μεταρρύθμισης της ΚΓΠ και να προσαρμοστούν στο μεταβαλλόμενο καθεστώς των γεωργικών συναλλαγών.
- **η συνοχή:** η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ έχει ήδη συμβάλει αισθητά στην οικονομική και κοινωνική συνοχή και η τάση αυτή αναμένεται ότι θα ενισχυθεί στη διευρυμένη ΕΕ.
- **η συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών:** μεγάλο φάσμα ενδιαφερομένων που καταβάλλουν προσπάθειες για την εξασφάλιση της βιώσιμης οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών της Ευρώπης θα πρέπει να συμμετάσχουν στην εκπόνηση μέτρων αγροτικής ανάπτυξης. Η μελλοντική πολιτική θα πρέπει να περιλαμβάνει την παροχή στήριξης από την ΕΕ για τις αγροτικές περιοχές μέσω τοπικών εταιρικών σχέσεων «εκ των κάτω προς τα άνω», αξιοποιώντας την εμπειρία του προγράμματος Leader.
- **οι εταιρικές σχέσεις:** η πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη πρέπει να εφαρμόζεται στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών και της κοινωνίας των πολιτών (σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας).
- **η απλοποίηση:** η ουσιαστική απλοποίηση της κοινοτικής πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη είναι τόσο αναγκαία όσο και επείγουσα. Η υλοποίησή της πρέπει να βασίζεται σε ένα σύστημα προγραμματισμού, χρηματοδότησης και ελέγχου που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αγροτικής ανάπτυξης.

ε) Επισκόπηση της πολιτικής για την περίοδο 2007-2013: Πρόταση κανονισμού – Διεξοδική εκτίμηση του αντίκτυπου

Στο πλαίσιο των νέων δημοσιονομικών προοπτικών για την περίοδο προγραμματισμού 2007-13, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε διεξοδική ανάλυση της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, η οποία περιλαμβάνει τη διεξοδική εκτίμηση του αντίκτυπου της μελλοντικής πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη. Στο πλαίσιο της διεξοδικής εκτίμησης του αντίκτυπου τέθηκαν στόχοι για την μελλοντική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, έγινε σύγκριση των δυνατοτήτων πολιτικών επιλογών και καταγράφησαν τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων που διεξήχθησαν με τους ενδιαφερόμενους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, συνήχθησαν επίσης συμπεράσματα για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης μετά το 2006 και δόθηκαν εξηγήσεις όσον αφορά το περιεχόμενό της και τους μηχανισμούς υλοποίησής της. Ο νέος κανονισμός αγροτικής ανάπτυξης αντικατοπτρίζει τα συμπεράσματα αυτά⁶.

⁶ SEC (2004) 931 Διεξοδική εκτίμηση του αντίκτυπου η οποία συνοδεύει την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και SEC (2005) 914 Επικαιροποίηση της έκθεσης σχετικά με την εκτίμηση του αντίκτυπου.

2. Ο νέος κανονισμός αγροτικής ανάπτυξης – στρατηγική προσέγγιση

Η νέα πολιτική αγροτικής ανάπτυξης για την ΕΕ, όπως περιγράφεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου, χαρακτηρίζεται από “συνέχεια και μεταβολή” : η πολιτική αυτή εξακολουθεί να προβλέπει ένα κατάλογο μέτρων από τα οποία τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν και για τα οποία θα λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη από την Κοινότητα στο πλαίσιο ολοκληρωμένων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Στο πλαίσιο της νέας πολιτικής αλλάζει ο τρόπος ανάπτυξης των εν λόγω προγραμμάτων με την προώθηση του στρατηγικού περιεχομένου και της βιώσιμης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Για το σκοπό αυτό, η μελλοντική πολιτική αγροτικής ανάπτυξης επικεντρώνεται σε τρεις κύριους πολιτικούς στόχους:

- βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας,
- στήριξη της διαχείρισης της γης και βελτίωση του περιβάλλοντος και
- βελτίωση της ποιότητας ζωής και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, κάθε κύριος στόχος θα αντιστοιχεί σε έναν θεματικό άξονα. Οι τρεις θεματικοί άξονες θα συμπληρώνονται από ένα “μεθοδολογικό” άξονα που αφορά την προσέγγιση LEADER (άξονας LEADER). Για να εξασφαλιστεί μια ισορροπημένη στρατηγική, θα απαιτηθεί μία ελάχιστη χρηματοδότηση για κάθε άξονα (10% για τον άξονα 1, 25% για τον άξονα 2, 10% για τον άξονα 3 και 5% για τον άξονα Leader – 2,5% στα νέα κράτη μέλη). Μία σειρά προκαθορισμένων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης θα αποτελέσουν τα δομικά στοιχεία κάθε θεματικού άξονα (βλ. Πίνακα 1). Από τα μέτρα αυτά, τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν εκείνα που πιστεύουν ότι θα εξασφαλίσουν την υψηλότερη προστιθέμενη αξία λαμβάνοντας υπόψη τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με την προσέγγιση θα καταστεί δυνατή η επικέντρωση της κοινοτικής συγχρηματοδότησης για την αγροτική ανάπτυξη σε από κοινού συμφωνημένες κοινοτικές προτεραιότητες για τους

τρεις άξονες πολιτικής, ενώ ταυτόχρονα θα αφήνεται επαρκές περιθώριο ευελιξίας στα κράτη μέλη και στις περιφέρειες, ώστε να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της τομεακής διάστασης (ανάδιάρθρωση του γεωργικού τομέα) και της εδαφικής διάστασης (διαχείριση της γης και κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών).

Ο νέος κανονισμός αποτελεί πρόοδο τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς την εφαρμογή της πολιτικής. Οι διάφοροι κανόνες σχετικά με τον προγραμματισμό, τη χρηματοδότηση, την υποβολή εκθέσεων και τον έλεγχο (από το ΕΓΤΠΕ-τμήμα Προσανατολισμού και Εγγυήσεων) κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006 συνέβαλαν στην αύξηση του διοικητικού φόρτου εργασίας για τα κράτη μέλη και την Επιτροπή και στη μείωση της συνεκτικότητας, της διαφάνειας

και της προβολής της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Η ύπαρξη ενιαίου ταμείου, του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), και ενιαίων κανόνων προγραμματισμού, χρηματοδότησης, υποβολής εκθέσεων και ελέγχου θα συμβάλουν στην αισθητή απλοποίηση της εφαρμογής της εν λόγω πολιτικής.

Κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού και του δασοκομικού τομέα. Οι πόροι που διατίθενται για τον άξονα 1 πρέπει να συμβάλλουν στην δημιουργία ενός ισχυρού και δυναμικού ευρωπαϊκού τομέα γεωργικών προϊόντων και ειδών διατροφής με εστίαση στις προτεραιότητες της μεταφοράς γνώσης, του εκσυγχρονισμού, της καινοτομίας και της ποιότητας στην τροφική αλυσίδα και σε τομείς προτεραιότητας για επενδύσεις σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο.

2. Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου. Για να συμβάλλουν στην προστασία και τη βελτίωση των φυσικών πόρων και των τοπίων στις αγροτικές περιοχές, οι πόροι που διατίθενται για τον άξονα 2 πρέπει να έχουν ως στόχο τους τρεις τομείς προτεραιότητας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης: βιοποικιλότητα, διατήρηση και ανάπτυξη γεωργικών και δασοπονικών συστημάτων υψηλής φυσικής αξίας και παραδοσιακά γεωργικά τοπία, ύδατα και αλλαγή του κλίματος.

3. Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης. Οι πόροι που διατίθενται για τον άξονα 3 πρέπει να συμβάλλουν στην υλοποίηση της βασικής προτεραιότητας, δηλαδή της δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης και προϋποθέσεων οικονομικής ανάπτυξης. Τα ποικίλα μέτρα που διατίθενται στο πλαίσιο του άξονα 3 πρέπει να χρησιμοποιηθούν ιδίως για την προώθηση της δημιουργίας ικανοτήτων, της απόκτησης δεξιοτήτων και της οργάνωσης για την ανάπτυξη τοπικής στρατηγικής και, επίσης, πρέπει να συμβάλλουν στην εξασφάλιση της διαρκούς ελκυστικότητας των αγροτικών περιοχών για τις μελλοντικές γενιές. Στο πλαίσιο της κατάρτισης, της πληροφόρησης και της προώθησης της επιχειρηματικότητας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαίτερες ανάγκες των γυναικών και των νέων.

4. Δημιουργία τοπικών ικανοτήτων για την απασχόληση και την διαφοροποίηση. Οι πόροι που διατίθενται για τον άξονα 4 (Leader) πρέπει να εξυπηρετούν τις προτεραιότητες των αξόνων 1 και 2 και, ιδιαίτερα, του άξονα 3, αλλά και να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο όσον αφορά την προτεραιότητα της βελτίωσης της διακυβέρνησης και της κινητοποίησης του ενδογενούς αναπτυξιακού δυναμικού των αγροτικών περιοχών.

5. Μετατροπή των προτεραιοτήτων σε προγράμματα. Κατά την επεξεργασία των εθνικών τους στρατηγικών, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσουν τη μεγιστοποίηση των συνεργιών και την αποφυγή πιθανών αντιφάσεων μεταξύ και εντός των αξόνων. Θα πρέπει επίσης να προβληματιστούν σχετικά με τον τρόπο εναρμόνισης με άλλες στρατηγικές σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως στον τομέα του περιβάλλοντος.

6. Συμπληρωματικότητα των κοινοτικών μέσων. Απαιτείται να ενθαρρυνθεί η συνέργεια μεταξύ των διαρθρωτικών πολιτικών και των πολιτικών απασχόλησης και αγροτικής ανάπτυξης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν τη συμπληρωματικότητα και την εναρμόνιση των δράσεων προς χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας και το ΕΓΤΑΑ σε μία συγκεκριμένη περιοχή ή περιφέρεια και σε ένα δεδομένο πεδίο δραστηριοτήτων. Οι κυριότερες κατευθυντήριες αρχές όσον αφορά τη διαχωριστική γραμμή και τους μηχανισμούς συντονισμού των δράσεων για τις οποίες παρέχεται στήριξη από τα διάφορα ταμεία πρέπει να καθοριστούν στο εθνικό στρατηγικό πλαίσιο αναφοράς (εθνικό στρατηγικό έγγραφο για την πολιτική συνοχής) και το εθνικό σχέδιο στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη.

α) Νέο ταμείο αγροτικής ανάπτυξης

Το νέο ταμείο θα λειτουργεί βάσει κανόνων προσαρμοσμένων στον πολυετή προγραμματισμό και θα χρησιμοποιεί οργανωτικές διαρθρώσεις και διαδικασίες, όπως οι εθνικοί εγκεκριμένοι οργανισμοί πληρωμών και η ετήσια εκκαθάριση των λογαριασμών, με τις οποίες τα κράτη μέλη έχουν εξοικειωθεί εδώ και πολλά χρόνια και οι οποίες έχουν αποδείξει την αξιοπιστία τους. Το ενιαίο σύστημα χρηματοδότησης και προγραμματισμού για την αγροτική ανάπτυξη θα αποτελέσει μεγάλη απλοποίηση σε σύγκριση με τη σημερινή κατάσταση. Ο εξορθολογισμός και η απλοποίηση των προϋποθέσεων σχετικά με τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης θα κάνουν πιο ευέλικτη την εφαρμογή τους, όπως συμβαίνει και με τον δημοσιονομικό προγραμματισμό σε επίπεδο άξονα (ο οποίος παρέχει στα κράτη μέλη ευχέρεια κινήσεων μεταξύ μέτρων του ίδιου άξονα).

β) Στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας για την αγροτική ανάπτυξη

Βάση της μελλοντικής πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης αποτελεί μία στρατηγική προσέγγιση στο πλαίσιο της οποίας καθορίζονται οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης. Τον Φεβρουάριο 2006, το Συμβούλιο ενέκρινε τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την αγροτική ανάπτυξη⁷. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές παρέχουν το πλαίσιο το οποίο στηρίζεται σε έξι κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, σύμφωνα με τις οποίες τα κράτη μέλη καταρτίζουν τα **εθνικά στρατηγικά τους σχέδια για την αγροτική ανάπτυξη**, τα οποία θα συμβάλουν:

- στον προσδιορισμό των τομέων στους οποίους η προσφυγή στη στήριξη που παρέχει η ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη δημιουργεί την μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία σε επίπεδο ΕΕ.
- στη σύνδεση με τις κύριες προτεραιότητες της ΕΕ (Λισαβόνα, Γκέτεμποργκ).
- στη διασφάλιση της συνεκτικότητας με τις άλλες πολιτικές της ΕΕ, ιδίως στους τομείς της συνοχής και του περιβάλλοντος.
- στην πλαισίωση της εφαρμογής της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής που είναι προσανατολισμένη στις απαιτήσεις της αγοράς και της αναγκαίας αναδιάρθρωσης που αυτή συνεπάγεται στα παλαιά και στα νέα κράτη μέλη.

Για να διασφαλιστεί μία ισόρροπη στρατηγική θα απαιτηθεί μία ελάχιστη χρηματοδότηση για κάθε θεματικό άξονα. Τα προτεινόμενα ποσοστά ελάχιστης χρηματοδότησης, 10%, 25% και 10% αντιστοίχως για τους άξονες 1, 2 και 3 διασφαλίζουν ότι κάθε πρόγραμμα θα αντικατοπτρίζει τουλάχιστον τους τρεις κύριους πολιτικούς στόχους και είναι σκοπίμως χαμηλά ώστε να παρέχουν στα κράτη μέλη ή τις περιφέρειες αρκετή ευελιξία (55% της κοινοτικής χρηματοδότησης) όσον αφορά την προώθηση του άξονα πολιτικής που επιθυμούν σε συνάρτηση με την κατάσταση και τις ανάγκες τους. Όσον αφορά τον άξονα Leader, έχει προβλεφθεί η διάθεση για κάθε πρόγραμμα τουλάχιστον 5% της κοινοτικής χρηματοδότησης (2,5% για τα νέα κράτη μέλη). Οι δαπάνες στο πλαίσιο του Leader αφορούν και τους τρεις άξονες πολιτικής.

⁷ Απόφαση του Συμβουλίου της 20ής Φεβρουαρίου 2006 σχετικά με κοινοτικές στρατηγικές

3. Τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης

Η μελλοντική πολιτική θα διαρθρώνεται γύρω από τρεις θεματικούς άξονες. Για κάθε άξονα θα προβλέπεται μία σειρά μέτρων. Στο νέο κανονισμό, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να εφαρμοστούν τα μέτρα έχουν τεθεί σε ορθολογικότερη βάση και έχουν απλοποιηθεί. Τα κράτη μέλη καταρτίζουν, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης επιλέγοντας τα μέτρα που κρίνουν καταλληλότερα για τις αγροτικές περιοχές τους και λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες και τη στρατηγική που έχουν επιλεγεί στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη.

3.1 Μέτρα στο πλαίσιο του άξονα 1 (βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού και του δασοκομικού τομέα)

Παρόλο που η γεωργία χάνει συνεχώς έδαφος ως κύρια δραστηριότητα σε έναν όλο και μεγαλύτερο αριθμό αγροτικών περιοχών, ωστόσο εξακολουθεί να έχει μεγάλη σημασία για τη διαχείριση της ΕΕ, λόγω της συνδρομής της στις αγροτικές οικονομίες και του ρόλου που κατέχει στην παραγωγή τροφίμων και στην παροχή δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών. Ταυτόχρονα, ο ανταγωνισμός στον τομέα αυτό έχει αυξηθεί λόγω της αυξανόμενης ελευθέρωσης του εμπορίου γεωργικών προϊόντων. Για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις αυτές, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματικότητα και την ανταγωνιστικότητα και να ληφθεί παράλληλα υπόψη η πολυμορφία του γεωργικού δυναμικού στις διάφορες αγροτικές περιοχές, ιδίως στα νέα κράτη μέλη όπου οι αγροτικές περιοχές θα εξακολουθήσουν να αποτελούν το αντικείμενο σοβαρών διαρθρωτικών αλλαγών. Η ανταγωνιστικότητα προϋποθέτει την εξεύρεση εύλογης ισορρο-

πίας μεταξύ της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, της προστασίας του περιβάλλοντος και της κοινωνικής διάστασης της αγροτικής ανάπτυξης. Για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας, ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στην στήριξη των επενδύσεων σε φυσικό κεφάλαιο. Ταυτόχρονα, οι επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και κοινωνικό κεφάλαιο θα αποκτούν όλο και μεγαλύτερη σημασία για τη διατήρηση του καινοτόμου και δυναμικού χαρακτήρα της γεωργίας και της δασοκομίας, ώστε να συμβάλουν στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σημαίνει βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων του γεωργικού τομέα με τη μείωση π.χ. του κόστους παραγωγής, την αύξηση του οικονομικού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων, την προώθηση της καινοτομίας και τον αυξανόμενο προσανατολισμό στην αγορά. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας θα πρέπει επίσης να επιδιωχθεί με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν η διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων καθώς και η έμφαση στην ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων, στην παραγωγή προϊόντων προστιθέμενης αξίας που ζητούν οι καταναλωτές, περιλαμβανομένης της παραγωγής προϊόντων εκτός των προϊόντων διατροφής και βιομάζας, και στη χρήση καθαρότερων και φιλικότερων για το περιβάλλον τεχνικών παραγωγής.

Στο πλαίσιο του άξονα αυτού τα μέτρα χωρίζονται σε τέσσερις κατηγορίες :

- Ανθρώπινο δυναμικό
- Φυσικό κεφάλαιο
- Ποιότητα τροφίμων
- Μεταβατικά μέτρα για τα νέα κράτη μέλη

• **Ανθρώπινοι πόροι: Νέοι (σε ηλικία) γεωργοί, πρόωρη συνταξιοδότηση, κατάρτιση και πληροφόρηση, παροχή γεωργικών συμβουλών**

Μια σειρά μέτρων αφορούν τους ανθρώπινους πόρους στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας και συνδέονται με αυτούς.

Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης προβλέπονται για όλους τους ενήλικες που ασχολούνται με θέματα που άπτονται του γεωργικού και του δασοκομικού τομέα ή του τομέα των τροφίμων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ικανοποιητικό επίπεδο τεχνικής και οικονομικής κατάρτισης που θα καλύπτει θέματα σχετικά τόσο με την ανταγωνιστικότητα του γεωργικού και του δασοκομικού τομέα όσο και με τη διαχείριση της γης και τους περιβαλλοντικούς στόχους.

Στους νέους γεωργούς (κάτω των 40 ετών) παρέχεται στήριξη που αποβλέπει στη διευκόλυνση της αρχικής τους εγκατάστασης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των εκμεταλλεύσεών τους μετά την αρχική τους εγκατάσταση. Με τον νέο κανονισμό, απαραίτητη προϋπόθεση για την παροχή στήριξης του είδους αυτού θα είναι η κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου που θα εξασφαλίζει διαχρονικά την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της νέας γεωργικής εκμετάλλευσης.

Η *πρόωρη συνταξιοδότηση* συνεπάγεται την παροχή οικονομικών κινήτρων (ετήσιες ενισχύσεις) σε ηλικιωμένους γεωργούς και γεωργικούς εργάτες, ώστε να εγκαταλείψουν τη γεωργική εκμετάλλευση νωρίτερα από τα προβλεπόμενα. Η γη που αποδεσμεύεται μπορεί να μεταβιβαστεί σε άλλο γεωργό, που θα είναι ικανός να βελτιώσει την οικονομική βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης, ή να διατεθεί για μη γεωργική χρήση.

Είναι επίσης δυνατή η παροχή στήριξης με σκοπό να βοηθηθούν οι γεωργοί και οι δασοκαλλιεργητές στην κάλυψη των δαπανών που απορρέουν από τη χρήση *συμβουλευτικών* υπηρεσιών για τη βελτίωση των συνολικών επιδόσεων της εκμετάλλευσής τους. Τέλος, θα υπάρχει η δυνατότητα στήριξης για την *παροχή υπηρεσιών διαχείρισης, αντικατάστασης και παροχής συμβουλών* στη γεωργική εκμετάλλευση καθώς και για την *παροχή συμβουλών* στον δασοκομικό τομέα.

• **Φυσικό κεφάλαιο**

Η ΕΕ παρέχει στήριξη για τον *εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων* η οποία αποβλέπει στον εκσυγχρονισμό και

τη βελτίωση των συνολικών επιδόσεών τους χάρη στις νέες τεχνολογίες και τις καινοτομίες, με στόχο τη στροφή προς την ποιότητα, τα βιολογικά προϊόντα και τη διαφοροποίηση εντός ή/και εκτός της εκμετάλλευσης, μεταξύ άλλων και στους τομείς των μη εδώδιμων προϊόντων και των ενεργειακών καλλιεργειών, καθώς και στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών, των συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής στο χώρο της εργασίας και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων. Οι επενδύσεις θα μπορούν, για παράδειγμα, να αποβλέπουν στον εκσυγχρονισμό των γεωργικών μηχανημάτων και του εξοπλισμού, ώστε να ανταποκρίνονται σε κάποιον από τους ανωτέρω στόχους. Προβλέπεται επίσης η παροχή στήριξης για τη *βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών* με τη διεξαγωγή επενδύσεων.

Στο πλαίσιο του μέτρου για την *αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων*, είναι δυνατόν να χρηματοδοτηθούν βελτιωτικές παρεμβάσεις στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών και δασοκομικών πρώτων υλών. Το μέτρο αυτό αποβλέπει στη βελτίωση της αποδοτικότητας του τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας, στην προώθηση της μεταποίησης των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων ως ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, στην εξασφάλιση νέων ευκαιριών για την διάθεση των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων στην αγορά, στην αύξηση της σημασίας που αποδίδεται στην ποιότητα, στη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, στην ασφάλεια στον χώρο της εργασίας, στην υγιεινή και στη καλή μεταχείριση των ζώων. Με το νέο κανονισμό, η στήριξη θα επικεντρώνεται στις πολύ μικρές, τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις⁸ και σε άλλες επιχειρήσεις που δεν θα υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο μέγεθος (750 εργαζόμενοι κατ' ανώτατο όριο), οι οποίες προσφέρουν περισσότερες δυνατότητες όσον αφορά τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας για τα τοπικά προϊόντα και την ενίσχυση του τοπικού αναπτυξιακού δυναμικού.

Στήριξη θα παρέχεται επίσης για τη *συνεργασία με στόχο την ανάπτυξη νέων προϊόντων*, μεθόδων επεξεργασίας και τεχνολογιών μεταξύ των γεωργών, της βιομηχανίας ειδών διατροφής και

⁸ Κατά την έννοια της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ (ΕΕ L-124 της 20.5.2003, α. 36).

πρώτων υλών καθώς και άλλων ενδιαφερομένων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο τομέας της γεωργίας και των τροφίμων καθώς και ο δασοκομικός τομέας θα μπορούν να αξιοποιούν τις δυνατότητες που προσφέρει η αγορά μέσω της ευρείας διάδοσης καινοτόμων προσεγγίσεων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών.

Τέλος, θα παρέχεται επίσης στήριξη για τη δημιουργία υποδομής που συνδέεται με την ανάπτυξη και την προσαρμογή του γεωργικού και του δασοκομικού τομέα, ώστε να καλύπτονται πράξεις σχετικές με την πρόσβαση σε γεωργική και δασική γη, τον αναδασμό και την έγγειο βελτίωση, τον ενεργειακό εφοδιασμό και τη διαχείριση των υδάτων.

• Ποιότητα

Όσον αφορά την ποιότητα των τροφίμων, προβλέπονται δύο μέτρα: χορήγηση ενισχύσεων ως κίνητρα για τους γεωργούς και δράσεις ενημέρωσης και προώθησης.

Προβλέπεται η χορήγηση ενισχύσεων ως κίνητρα για τους γεωργούς που συμμετέχουν οικειοθελώς στα προγράμματα της ΕΕ ή σε εθνικά προγράμματα που έχουν εκπονηθεί με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και των διαδικασιών παραγωγής και τα οποία παρέχουν εγγυήσεις στους καταναλωτές όσον αφορά τα εν λόγω θέματα. Τα ακόλουθα κοινοτικά προγράμματα που αφορούν την ποιότητα είναι επιλέξιμα για την παροχή στήριξης

- προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων⁹
- βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων¹⁰,
- βιολογικός τρόπος παραγωγής των γεωργικών προϊόντων και σχετικές ενδείξεις επ' αυτών¹¹,
- οίνοι ποιότητας που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές¹²

Επιπλέον, τα κράτη μέλη δύνανται να παράσχουν ενίσχυση σε άλλα εθνικά συστήματα που αφορούν την ποιότητα των τροφίμων, τα οποία έχουν αναγνωρισθεί στο πλαίσιο των προγραμμάτων τους, εφόσον ανταποκρίνονται σε μια σειρά κριτηρίων της ΕΕ. Οι γεωργοί που συμμετέχουν σ' αυτά είναι δυνατόν να λάβουν ενισχύσεις για περίοδο έως και πέντε ετών, οι οποίες δεν θα υπερβαίνουν τις 3.000 ευρώ ανά εκμετάλλευση ετησίως.

Δεύτερον, υπάρχει δυνατότητα καταβολής ενισχύσεων σε ομάδες παραγωγών για δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ενημέρωση των καταναλωτών και στην προώθηση προϊόντων τα οποία παράγονται στο πλαίσιο των συστημάτων ποιότητας που έχουν αναγνωρισθεί δυνάμει του πρώτου μέτρου που αναφέρεται πιο πάνω. Οι ενισχύσεις αυτές είναι δυνατόν να καλύπτουν έως και το 70% του κόστους του επιλέξιμου έργου.

Στο πλαίσιο ενός μέτρου για την τήρηση των προτύπων θα είναι δυνατή η παροχή προσωρινής και φθίνουσας (δηλ. μειούμενης συν τω χρόνω) στήριξης, σκοπός της οποίας θα είναι να βοηθήσει τους γεωργούς να προσαρμοστούν στην εισαγωγή των αυστηρών προτύπων της ΕΕ, τα οποία δεν έχουν ακόμη μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία και αφορούν το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, την υγεία των ζώων και των φυτών, την καλή μεταχείριση των ζώων και την ασφάλεια στο χώρο της εργασίας.

Μέτρα στο πλαίσιο του άξονα 2 (Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου)

Προβλέπεται η παροχή στήριξης κατά την περίοδο 2007-2013 για τα νέα κράτη μέλη μέσω της εφαρμογής των μέτρων για τη στήριξη της γεωργίας που καλύπτει εν μέρει τις ανάγκες των ίδιων των γεωργών, και για τη σύσταση και λειτουργία ομάδων παραγωγών, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή μετάβαση των χωρών αυτών, για την αντιμετώπιση των ιδιαίτερων προκλήσεων που δέχονται.

3.2 Μέτρα στο πλαίσιο του άξονα 2 (Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου)

Οι ενισχύσεις στο πλαίσιο του άξονα 2 αποβλέπουν στη διασφάλιση της παροχής περιβαλλοντικών υπηρεσιών μέσω της εφαρμογής γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων στις αγροτικές περιοχές

⁹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, ΕΕ L 93 12 της 31.3.2006.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 509/2006 του Συμβουλίου, ΕΕ L 92/1 της 31.3.2006.

¹¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2092/1991 του Συμβουλίου, ΕΕ L 198/1 της 22.7.1991.

¹² Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου, ΕΕ L 197/1 της 1.5.2004.

και στη διαφύλαξη της διαχείρισης της γης (και σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα). Οι δραστηριότητες αυτές συμβάλλουν στην αειφόρο αγροτική ανάπτυξη με την ενθάρρυνση των κυριότερων παραγόντων (γεωργών, δασοκόμων) να συνεχίσουν τη διαχείριση της γης με σκοπό τη διαφύλαξη και τη βελτίωση του φυσικού χώρου και του τοπίου. Όλα αυτά σημαίνουν προστασία και βελτίωση των περιβαλλοντικών πόρων και διασφάλιση της αειφορικής χρήσης των δασικών πόρων. Τα μέτρα αυτά θα συμβάλουν επίσης στην πρόληψη της εγκατάλειψης των γεωργικών γαιών με την καταβολή ενισχύσεων για την αντιστάθμιση των φυσικών μειονεκτημάτων ή των μειονεκτημάτων που απορρέουν από περιβαλλοντικούς περιορισμούς. Οι συγχρηματοδοτούμενες δραστηριότητες θα πρέπει να στοχεύουν σαφώς τις προτεραιότητες της ΕΕ, όπως είναι η καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, η βελτίωση της βιοποικιλότητας και της ποιότητας των υδάτων ή ο περιορισμός του κινδύνου ή των επιπτώσεων των φυσικών καταστροφών. Γενική προϋπόθεση για τα μέτρα του άξονα 2 (στο επίπεδο των δικαιούχων) θα είναι η τήρηση των σχετικών κοινοτικών και εθνικών υποχρεωτικών προτύπων (πολλαπλή συμμόρφωση). Αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, οι ενισχύσεις για ορισμένα μέτρα του άξονα 2 είναι δυνατόν να μειωθούν ή να καταργηθούν.

Τα μέτρα στο πλαίσιο του άξονα 2 κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

• **Αειφορική χρήση της γεωργικής γης**

Οι γεωργοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην παροχή περιβαλλοντικών υπηρεσιών και, ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να χορηγηθούν ενισχύσεις σε γεωργούς που αναλαμβάνουν οικειοθελώς γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις για ελάχιστο χρονικό διάστημα πέντε ετών. Για ορισμένα είδη δεσμεύσεων, είναι δυνατόν να προβλεφθούν μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα ανάλογα με τα αποτελέσματά τους για το περιβάλλον. Οι ενισχύσεις είναι ετήσιες και υπολογίζονται με βάση την απώλεια εισοδήματος και το επιπλέον κόστος που συνεπάγονται οι δεσμεύσεις, συμπεριλαμβανομένου του κόστους που σχετίζεται με την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα είναι τα μόνα υποχρεωτικά μέτρα που πρέπει να περιληφθούν στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. Καταδεικνύεται έτσι η πολιτική προτεραιότητα που αποδίδεται στο μέτρο αυτό. Προβλέπεται επίσης η παροχή στήριξης για μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στο πλαίσιο των εν λόγω περιβαλλοντικών υποχρεώσεων.

Ο κανονισμός προβλέπει τη δυνατότητα χορήγησης ετήσιων ενισχύσεων για την αντιστάθμιση του κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος λόγω μειονεκτημάτων στις αντίστοιχες περιοχές, τα οποία σχετίζονται με την υλοποίηση του δικτύου *Natura 2000*¹³, και με την εφαρμογή της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα¹⁴.

Οι υφιστάμενες ρυθμίσεις για τις *μειονεκτικές περιοχές* θα εξακολουθήσουν να ισχύουν μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2010 οπότε και θα επανακαθοριστεί η οριοθέτηση των ενδιάμεσων ζωνών με πράξη του Συμβουλίου. Η υφιστάμενη οριοθέτηση των ενδιάμεσων ζωνών βασίζεται εν μέρει σε παρωχημένα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα. Η νέα οριοθέτηση θα βασίζεται σε αναθεωρημένα κριτήρια, όπως είναι η παραγωγικότητα του εδάφους και οι κλιματικές συνθήκες και η σημασία των εκτατικών γεωργικών δραστηριοτήτων για τη διαχείριση της γης. Για τις ορεινές περιοχές και τις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα θα εξακολουθήσουν να ισχύουν τα ισχύοντα κριτήρια.

Ενισχύσεις για την καλή μεταχείριση των ζώων θα μπορούν επίσης να χορηγούνται σε γεωργούς που αναλαμβάνουν οικειοθελώς υποχρεώσεις στον τομέα της καλής μεταχείρισης των ζώων, οι οποίες υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα.

¹³ Οδηγίες του Συμβουλίου 79/409/ΕΟΚ, ΕΕ L 103/1 της 25.4.1979 και 92/43/ΕΟΚ, ΕΕ L 206/7 της 22.7.1992.

¹⁴ Οδηγία 2000/60/ΕΟΚ του Συμβουλίου – ΕΕ L 1 της 20.7.2000.

• Αειφορική χρήση δασικής γης

Η δασοκομία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αγροτικής ανάπτυξης και η στήριξη για την αειφορική χρήση της γης πρέπει να περιλαμβάνει την αειφόρο διαχείριση των δασών και τον πολυδιάστατο ρόλο τους. Τα δάση παρέχουν πολλά οφέλη : παρέχουν τις πρώτες ύλες για ανανεώσιμα και φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική ευημερία, στη βιοποικιλότητα, στον συνολικό κύκλο του άνθρακα, στην υδατική ισορροπία, στον έλεγχο της διάβρωσης και στην πρόληψη φυσικών κινδύνων και, τέλος, παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αναψυχής.

Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται η δυνατότητα παροχής στήριξης για την πρώτη δάσωση γεωργικής γης, την πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη και την πρώτη δάσωση μη γεωργικής γης. Προβλέπονται επίσης ενισχύσεις Natura 2000 σε ιδιώτες ιδιοκτήτες δασών για την αντιστάθμιση του κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος που συνεπάγεται η δημιουργία του δικτύου Natura 2000, δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις, δράσεις για την αποκατάσταση του δασοοικονομικού δυναμικού και την καθιέρωση ενεργειών πρόληψης καθώς και ενισχύσεις για τις μη παραγωγικές επενδύσεις που συνδέονται με δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις.

3.3 Μέτρα στο πλαίσιο του άξονα 3 (Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας)

Κεντρικός στόχος του άξονα 3 είναι η διατήρηση της ζωής στην ύπαιθρο καθώς και η διατήρηση και προστασία του κοινωνικο-οικονομικού ιστού, ιδίως στις πιο απομακρυσμένες αγροτικές

περιοχές που απειλούνται με απερήμωση. Οι επενδύσεις στην ευρύτερη αγροτική οικονομία και τις αγροτικές κοινότητες είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές, μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες και υποδομές και της βελτίωσης του περιβάλλοντος.

Για να γίνουν οι αγροτικές περιοχές πιο ελκυστικές, απαιτείται επίσης η προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης και η δημιουργία νέων ευκαιριών απασχόλησης, ιδίως για τους νέους και τις γυναίκες, καθώς και η διευκόλυνση της πρόσβασης σε σύγχρονες τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν επίσης η διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις, η παροχή βοήθειας για δραστηριότητες εκτός της γεωργικής εκμετάλλευσης και η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ του γεωργικού τομέα και των λοιπών τομέων της αγροτικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο του άξονα 3 προβλέπονται τρεις ομάδες μέτρων:

• Διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας

Στην κατηγορία αυτή προβλέπονται τρία μέτρα : *στήριξη για τη στροφή προς μη γεωργικές δραστηριότητες*, η οποία αφορά ένα μέλος του αγροτικού νοικοκυριού, *στήριξη για τη δημιουργία και ανάπτυξη επιχειρήσεων*, η οποία αφορά μόνο τις πολύ μικρές επιχειρήσεις και *στήριξη για την ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων* (στήριξη που καλύπτει τις υποδομές μικρής κλίμακας, την υποδομή αναψυχής και την ανάπτυξη ή/και διάθεση στην αγορά τουριστικών υπηρεσιών που σχετίζονται με τον αγροτουριστικό).

• Βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές

Στην κατηγορία αυτή προβλέπονται δύο μέτρα: η στήριξη για την παροχή *βασικών υπηρεσιών για την αγροτική οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό* (οι οποίες περιλαμβάνουν πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες), η οποία αφορά ένα χωριό ή ομάδα χωριών, καθώς και για τη συναφή υποδομή μικρής κλίμακας και τη *διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς*.

• Κατάρτιση, απόκτηση δεξιοτήτων και αναζωογόνηση

Προβλέπονται δράσεις κατάρτισης και πληροφόρησης για τον αγροτικό πληθυσμό ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της αύξησης της οικονομικής διαφοροποίησης και της βελτίωσης της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές. Θα παρέχεται επίσης στήριξη για την *απόκτηση δεξιοτήτων και την αναζωογόνηση* των αγροτικών περιοχών (μελέτες για τις περιοχές αυτές, μέτρα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την περιοχή, κατάρτιση του προσωπικού που εμπλέκεται στον σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης και εκδηλώσεων προβολής και κατάρτισης των υπευθύνων για τις δράσεις αυτές) καθώς και για την *εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης* μέσω συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα διαφορετικών από εκείνες των ομάδων τοπικής δράσης του Leader.

3.4 Ο άξονας Leader

Το μοντέλο Leader πρόκειται να συνεχιστεί και να παγιωθεί σε επίπεδο ΕΕ με την ενσωμάτωση της άλλοτε κοινοτικής πρωτοβουλίας κατά την περίοδο προγραμματισμού 2000-06 ως υποχρεωτικού στοιχείου στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που πρόκειται να εφαρμοστούν από τα κράτη μέλη κατά την περίοδο 2007-2013. Κάθε πρόγραμμα θα περιλαμβάνει έναν άξονα Leader για τη χρηματοδότηση :

- της εφαρμογής των στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης των Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ) που στηρίζονται σε έναν ή περισσότερους από τους τρεις θεματικούς άξονες
- των σχεδίων (διακρατικής και διατοπικής) συνεργασίας τους
- των λειτουργικών δαπανών των ΟΤΔ, της εξασφάλισης της απαιτούμενης
- ικανότητας για την χάραξη τοπικών αναπτυξιακών στρατηγικών και την αναζωογόνηση.

Ο άξονας Leader

Σκοπός της προσέγγισης Leader είναι να βοηθήσει τους παράγοντες των αγροτικών περιοχών να βελτιώσουν το μακροπρόθεσμο δυναμικό της περιοχής τους και να ενθαρρύνει την εφαρμογή ολοκληρωμένων και υψηλής ποιότητας πρωτότυπων στρατηγικών αειφόρου ανάπτυξης σε τοπικό πλαίσιο. Η κατάρτιση και εφαρμογή των στρατηγικών αυτών γίνονται στο πλαίσιο τοπικών συμπράξεων ευρείας βάσης, των καλούμενων Ομάδων Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ).

Η περίοδος 2007-2013 θα αποτελέσει την τέταρτη γενιά της πρωτοβουλίας Leader μετά την υλοποίηση των πρωτοβουλιών Leader I, Leader II και Leader +. Επί του παρόντος, η πρωτοβουλία Leader + αριθμεί 893 ΟΤΔ στην ΕΕ-15. Στην ΕΕ-10, έχει εφαρμοστεί ανάλογο μέτρο σε 6 από τα νέα κράτη μέλη, στο πλαίσιο του οποίου προβλέπονται περισσότερες από 100 ΟΤΔ. Στην ΕΕ-15, ο πληθυσμός των περιοχών στις οποίες οι ομάδες τοπικής δράσης εφαρμόζουν τις τοπικές αναπτυξιακές στρατηγικές τους ανέρχεται σε 52 εκατομμύρια.

Στο πλαίσιο της περιόδου προγραμματισμού 2000-2006, η παροχή στήριξης για την ανάπτυξη της διακρατικής και διατοπικής συνεργασίας των ΟΤΔ είχε ως αποτέλεσμα την υλοποίηση περισσότερων από 300 έργα διακρατικής συνεργασίας και περίπου τριπλάσιων έργων διατοπικής συνεργασίας.

Πίνακας 1: Πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ για την περίοδο 2007-2013

Καθορισμός των στόχων		Στρατηγική της ΕΕ Εθνική στόχωνή Προγράμματα ΑΑ
Αξονας 1 Ανταγωνιστικότητα	Μέτρα	Ανθρώπινο δυναμικό: Επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις πληροφόρησης Νέοι γεωργοί Πρώρη συνταξιοδότηση Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών Σύσταση υπηρεσιών διαχείρισης, αντικατάστασης και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών στην εκμετάλλευση και δασοκομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών Φυσικό κεφάλαιο: ΙΕπενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις/ δασοκομία Μεταποίηση/εμπορία/συνεργασία με στόχο την καινοτομία Υποδομή στον γεωργικό/δασοκομικό τομέα Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού Ποιότητα της γεωργικής παραγωγής και προϊόντων Προσωρινή παροχή στήριξης για την τήρηση των προτύπων Καθεστώς παροχής κινήτρων όσον αφορά την ποιότητα των τροφίμων Πρώθηση της ποιότητας των τροφίμων Μεταβατικά μέτρα : Μερική κάλυψη των ιδίων αναγκών των γεωργών Σύσταση ομάδων παραγωγών
	Π. χρηματοδότησης	Τουλάχιστον 10%
	Π. κ. χρηματοδότησης	50-75% κατ' ανώτατο όριο
	Εδαφική εφαρμογή	Σύνολο των αγροτικών περιοχών
Αξονας 2 Διαχείριση γης	Μέτρα	Αειφορική χρήση της γεωργικής γης : Ορεινές μειονεκτικές περιοχές Άλλες περιοχές με μειονεκτήματα Γεωργικές περιοχές Natura 2000r Γεωργοπεριβάλλον/καλή μεταχείριση των ζώων (υποχρεωτικό) Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις Αειφορική χρήση των δασοκομικών εκτάσεων: Δάσωση (γεωργικής/μη γεωργικής γης) Γεωργοδασοκομικά συστήματα Δασικές εκτάσεις Natura 2000 Δασικό περιβάλλον Αποκατάσταση του δασοκομικού παραγωγικού δυναμικού Στήριξη για μη παραγωγικές επενδύσεις
	Βάση αναφοράς (γεωργία)	Πολλαπλή συμμόρφωση
	Π. χρηματοδότησης	Τουλάχιστον 25%
	Π. κ. χρηματοδότησης	55/80%* κατ' ανώτατο όριο
	Εδαφική εφαρμογή	Σύνολο των αγροτικών περιοχών
Αξονας 3 Ευρύτερη αγροτική ανάπτυξη	Μέτρα	Ποιότητα ζωής: Βασικές υπηρεσίες για την αγροτική οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό (εγκατάσταση και υποδομή); Καινοτομία και ανάπτυξη χωριών προστασία και διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς Οικονομική διαφοροποίηση: Στροφή προς μη γεωργικές δραστηριότητες Στήριξη πολύ μικρών επιχειρήσεων Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων Κατάρτιση, απόκτηση δεξιοτήτων και αναζωογόνηση: Κατάρτιση και πληροφόρηση Απόκτηση δεξιοτήτων, καθοδήγηση και εφαρμογή
	Π. χρηματοδότησης	Τουλάχιστον 10%
	Π. κ. χρηματοδότησης	50/75%* κατ' ανώτατο όριο
	Εδαφική εφαρμογή	Σύνολο των αγροτικών περιοχών
Αξονας Leader	Εφαρμογή	Προσέγγιση Leader για επιλεγμένες εδαφικές ενότητες εντός του πεδίου εφαρμογής των 3 θεματικών αξόνων
	Π. χρηματοδότησης	Τουλάχιστον 5% (2.5% στα νέα κράτη μέλη)
	Π. κ. χρηματοδότησης	55/80%* κατ' ανώτατο όριο
	Εδαφική εφαρμογή	Σύνολο των αγροτικών περιοχών, επιλεγμένες εδαφικές ενότητες

*Το πρώτο ποσοστό συγχρηματοδότησης αφορά το σύνολο των περιφερειών με εξαίρεση τις περιφέρειες σύγκλισης. Το δεύτερο ποσοστό συγχρηματοδότησης αφορά τις περιφέρειες σύγκλισης.

4. Υλοποίηση της πολιτικής

4.1 Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Όσον αφορά την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, οι στόχοι για τον εν λόγω τομέα πολιτικής της ΕΕ διατυπώνονται με μεγαλύτερη σαφήνεια τόσο από την ΕΕ όσο και από τα κράτη μέλη (στο πλαίσιο των εθνικών σχεδίων στρατηγικής και των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης). Πρόκειται να ενισχυθεί η παρακολούθηση και η αξιολόγηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης με στόχο την καλύτερη κατανόηση του βαθμού στον οποίο επιτυγχάνονται οι στόχοι αυτοί και για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της πολιτικής αυτής καθώς και του ποσού που έχει διατεθεί από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την αγροτική ανάπτυξη. Έχει ήδη αναπτυχθεί ένα κοινό σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, κατόπιν συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, για την επίτευξη του στόχου αυτού

4.2 Η ΕΕ και τα εθνικά δίκτυα αγροτικής ανάπτυξης

Προβλέπεται η δημιουργία δικτύου αγροτικής ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο ΕΕ για τη στήριξη όλων των πτυχών της εφαρμογής, αξιολόγησης και ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί ένα εθνικό αγροτικό δίκτυο, στο οποίο συμμετέχουν οι οργανισμοί και οι διοικητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη. Τα εθνικά αυτά δίκτυα :

- θα εντοπίζουν και θα αναλύουν τις βέλτιστες πρακτικές στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης, θα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές αυτές και θα διοργανώνουν την ανταλλαγή εμπειριών και τεχνογνωσίας
- θα προετοιμάζουν προγράμματα κατάρτισης για τις ομάδες τοπικής δράσης που βρίσκονται στο στάδιο της σύστασης και θα παρέχουν τεχνική βοήθεια για την ανάπτυξη διατοπικής και διακρατικής συνεργασίας μεταξύ των ΟΤΔ.ρ.

Το **ευρωπαϊκό δίκτυο αγροτικής ανάπτυξης** θα αποτελείται από εθνικά δίκτυα, οργανισμούς και διοικητικές υπηρεσίες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης σε κοινοτικό επίπεδο. Στόχοι των δικτύων αυτών θα είναι :

- η συλλογή, ανάλυση και διάδοση πληροφοριών σχετικά με τα κοινοτικά μέτρα αγροτικής ανάπτυξης
- η συλλογή, διάδοση και παγίωση σε κοινοτικό επίπεδο της ορθής πρακτικής για την αγροτική ανάπτυξη.
- η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εξελίξεις στις αγροτικές περιοχές της Κοινότητας και τρίτων χωρών.
- η διοργάνωση συναντήσεων και σεμιναρίων σε κοινοτικό επίπεδο για όσους εμπλέκονται ενεργά στην αγροτική ανάπτυξη.
- η σύσταση και λειτουργία δικτύων εμπειρογνομώνων με στόχο τη διευκόλυνση της ανταλλαγής ειδικών γνώσεων και εμπειριών και η στήριξη της εφαρμογής και της αξιολόγησης της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης.
- η υποστήριξη των εθνικών δικτύων και των πρωτοβουλιών διακρατικής συνεργασίας.

5. Χρηματοδοτική στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από την ΕΕ

Το νέο ταμείο αγροτικής ανάπτυξης θα λειτουργεί με κανόνες προσαρμοσμένους στον πολυετή προγραμματισμό.

α) Νέο χρηματοδοτικό μέσο

Ο κανονισμός για την χρηματοδότηση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής¹⁵ (ΚΓΠ) προβλέπει τη δημιουργία δύο νέων ταμείων το 2007 καθένα από τα οποία θα χρηματοδοτεί έναν από τους πυλώνες της ΚΓΠ :

- το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) για τον 1ο πυλώνα
- το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) για τον 2ο πυλώνα.

Οι κανόνες χρηματοδότησης του ΕΓΤΑΑ θα είναι ως ένα βαθμό διαφορετικοί από εκείνους του ΕΓΤΕ. Παρόλο που το ΕΓΤΕ χρηματοδοτεί το μέρος της ΚΓΠ που του αναλογεί βάσει μηνιαίων δηλώσεων, η χρηματοδότηση από το ΕΓΤΑΑ βασίζεται σε "διαχωριζόμενες πιστώσεις"¹⁶ και περιλαμβάνει προχρηματοδότηση, ενδιάμεσες πληρωμές και τελικές πληρωμές.

β) Νέες διαθέσιμες πιστώσεις

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε, κατά τη σύνοδό του του Δεκεμβρίου 2005, τις νέες

δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-2013. Στο πλαίσιο αυτό, διατέθηκαν για την αγροτική ανάπτυξη 69,75 δισ. ευρώ. Η Επιτροπή εξέδωσε τον Σεπτέμβριο 2006 απόφαση¹⁷ με την οποία καθορίζεται ο συνολικός προϋπολογισμός για την περίοδο 2007-2013, ο οποίος ανέρχεται συνολικά σε 77,66 δισ. Ευρώ, δεδομένου ότι περιλαμβάνει υποχρεωτική διαφοροποίηση για τις ενισχύσεις στο πλαίσιο του 1ου πυλώνα (4% το 2007 και 5% στη συνέχεια) και για τις μεταβιβάσεις βαμβακιού και καπνού. Η απόφαση προβλέπει την ετήσια κατανομή των πιστώσεων ανά κράτος μέλος (βλ. Πίνακα 2). Προκειμένου να ληφθεί

υπόψη η προσχώρηση της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, η απόφαση αυτή θα τροποποιηθεί, ώστε να συμπεριλάβει τις πιστώσεις που αναλογούν στις εν λόγω χώρες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφάσισε επίσης ότι τα κράτη μέλη έχουν την ευχέρεια, εφόσον το επιθυμούν, να μεταφέρουν ποσά από τις δαπάνες που συνδέονται με τις άμεσες ενισχύσεις (20% κατ' ανώτατο όριο), προκειμένου να τα διαθέσουν για την αγροτική ανάπτυξη.

Πίνακας 2: Κοινοτική στήριξη για την αγροτική ανάπτυξη, ανά κράτος μέλος, κατά την περίοδο 2007-2013

Τρέχουσες τιμές	Σύνολο 07-13	εκ των οποίων σύνολο-περιφερειών/σύγκλισης
Βέλγιο	418 610 306	40 744 223
Τ. Δημοκρατία	2.815 506 354	1 635 417 906
Δανία	444 660 796	0
Γερμανία	8 112 517 055	3 174 037 771
Εσθονία	714 658 855	387 221 654
Ελλάδα	3 707 304 424	1 905 697 195
Ισπανία	7 213 917 799	3 178 127 204
Γαλλία	6 441 965 109	568 263 981
Ιρλανδία	2 339 914 590	0
Ιταλία	8 292 009 883	3 341 091 825
Κύπρος	162 523 574	0
Λετονία	1 041 113 504	327 682 815
Λιθουανία	1 743 360 093	679 189 192
Λουξεμβούργο	90 037 826	0
Ουγγαρία	3 805 843 392	2 496 094 593
Μάλτα	76 633 355	18 077 067
Κάτω Χώρες	486 521 167	0
Κάτω Χώρες	3 911 469 992	31 938 190
Πολωνία	13 230 038 156	6 997 976 121
Πορτογαλία	3 929 325 028	2 180 735 857
Σλοβενία	900 266 729	287 815 759
Σλοβακία	1 969 418 078	1 106 011 592
Φινλανδία	2 079 932 907	0
Σουηδία	1 825 647 954	0
Η.Βασίλειο	1 909 574 420	188 337 515
	77 662 771 346	28 544 460 460

¹⁵ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουνίου 2005, για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής ΕΕ L 142 της 21.10.2005.

¹⁶ Στην περίπτωση μιας πίστωσης ανάληψης υποχρεώσεων που έχει εγγραφεί στον προϋπολογισμό του έτους N, οι πληρωμές μπορούν να διενεργηθούν μόνο μέχρι το τέλος του έτους N+2. Οι πληρωμές που δεν εξαντλούν την ανάληψη υποχρεώσεων αποδεσμεύονται αυτόματα μετά τη λήξη του έτους N+2.

¹⁷ Απόφαση της Επιτροπής της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, για τον καθορισμό της ετήσιας κατανομής, ανά κράτος μέλος, του ποσού της κοινοτικής στήριξης στην αγροτική ανάπτυξη για το διάστημα από την 1η Ιανουαρίου 2007 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013. ΕΕ L 261/32 της 22.9.2006.

γ) Δημοσιονομικός έλεγχος

Τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίσουν ότι τα σχετικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου θα πληρούν τα διάφορα επιμέρους κριτήρια, όπως π.χ. τα ακόλουθα :

- σαφής καθορισμός των καθηκόντων των οργανισμών που συμμετέχουν στη διαχείριση και στον έλεγχο και σαφής κατανομή των καθηκόντων στο πλαίσιο κάθε οργανισμού·
- επαρκής διαχωρισμός των καθηκόντων μεταξύ των οργανισμών που συμμετέχουν στη διαχείριση και τον έλεγχο και στο πλαίσιο κάθε οργανισμού
- επαρκείς πόροι για κάθε οργανισμό, οι οποίοι θα του επιτρέπουν να επιτελεί τα καθήκοντα που του έχουν ανατεθεί
- αποτελεσματικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου
- αποτελεσματικό σύστημα υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης
- ρυθμίσεις για τον έλεγχο της λειτουργίας του συστήματος και διαδικασίες για τη διασφάλιση της διαδρομής ελέγχου
- αξιόπιστα συστήματα λογιστικής, παρακολούθησης και χρηματοοικονομικού ελέγχου.

Στο πλαίσιο της νέας προσέγγισης η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή να αναστείλει τις πληρωμές και για τα δύο ταμεία, ενώ η εκκαθάριση των λογαριασμών και ο έλεγχος συμμόρφωσης χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση των ποσών που δαπανούν τα κράτη μέλη.

Οι προϊστάμενοι των οργανισμών πληρωμών θα υποβάλλουν λογαριασμούς οι οποίοι θα καλύπτουν το σύνολο των αιτήσεων για την απόδοση δαπανών για ένα έτος. Μετά θα ακολουθεί η δήλωση αξιοπιστίας. Οι λογαριασμοί και η δήλωση αξιοπιστίας θα αντικατοπτρίζουν, σε επίπεδο κράτους μέλους, τη δήλωση αξιοπιστίας την οποία παρουσιάζει ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Επιτροπής.

Μαζί με τους ετήσιους λογαριασμούς θα υποβάλλονται ένα πιστοποιητικό ελέγχου και μια έκθεση ανεξάρτητης υπηρεσίας ελέγχου. Η εν λόγω υπηρεσία ελέγχου θα εκτελεί το έργο της σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τους κανόνες που θέτει η Επιτροπή.

Τα στοιχεία αυτά θα απλοποιήσουν τη δημοσιονομική διαχείριση της ΚΓΠ καθιστώντας τον ρόλο και τις αρμοδιότητες τόσο της Επιτροπής όσο και των κρατών μελών περισσότερο σαφείς και διαφανείς.

δ) Συγχρηματοδότηση

Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης της ΕΕ καθορίζονται σε επίπεδο άξονα, με ελάχιστο όριο το 20% και ανώτατο όριο το 50% (75% στις "περιφέρειες σύγκλισης"¹⁸). Για τον άξονα 2 και τον άξονα LEADER, το ανώτατο ποσοστό θα είναι 55% (80% στις περιφέρειες σύγκλισης), γεγονός που καταδεικνύει την προτεραιότητα που αποδίδει η ΕΕ στους άξονες αυτούς. Για τις ιδιαίτερα απομακρυσμένες περιφέρειες και τις Νήσους του.

Αιγαίου, το ανώτατο ποσοστό συγχρηματοδότησης είναι δυνατόν να αυξηθεί στο 85%.

6. Χρήσιμες πηγές πληροφοριών

Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Γεωργίας:

Αγροτική Ανάπτυξη

http://ec.europa.eu/comm/agriculture/rur/index_en.htm

Leader +

<http://ec.europa.eu/comm/agriculture/rur/leaderplus/index.htm>

¹⁸ Κράτη μέλη και περιφέρειες με ΑΕΠ κάτω του 75% του μέσου όρου της ΕΕ.

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ)
1698/2005 ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ**

ΠΟΣΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Θέμα	Ποσό σε ευρώ ή ποσοστό	
Στήριξη εγκατάστασης (*)	55 000	
Πρόωρη συνταξιοδότηση	18 000 180 000 4 000 40 000	Ανά αποχωρούντα γεωργό ετησίως Ολικό ποσό ανά αποχωρούντα γεωργό Ανά εργάτη ετησίως Ολικό ποσό ανά εργάτη
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	80 % 1 500	του επιλέξιμου κόστους ανά συμβουλευτική υπηρεσία Μέγιστο επιλέξιμο ποσό
Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για τον εκσυγχρονισμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων	60 % 50 % 50 %	του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από άλλους γεωργούς στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από άλλους γεωργούς στις λοιπές περιοχές 40 % του ποσού των ε
	40 % 75 % 75 %	του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις λοιπές περιοχές το ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άκρως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93. του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα την 1η Μαΐου 2004, για την εφαρμογή της οδηγίας 91/ 676/ΕΟΚ του Συμβουλίου (1) εντός μέγιστης προθεσμίας τεσσάρων ετών από την ημερομηνία προσχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 και το άρθρο 5 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας.
Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών	60 % (**) 50 % 85 % (**)	του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις λοιπές περιοχές του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές
Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για την αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων	50 % 40 % 75 % 65 %	του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άλλες περιφέρειες του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93.
Μέγιστο ποσό στήριξης για την εκπλήρωση προτύπων	10 000	Ανά εκμετάλλευση
Μέγιστο ποσό στήριξης για τη συμμετοχή σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων	3 000	Ανά εκμετάλλευση
Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης	70 %	του επιλέξιμου κόστους της δράσης
Μέγιστο ποσό για γεωργικές εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης	1 500	Ανά γεωργική εκμετάλλευση ετησίως

Θέμα	Ποσό σε ευρώ ή ποσοστό	
Ομάδες παραγωγών: ανώτατο όριο, ως ποσοστό της διατιθέμενης στο εμπόριο παραγωγής κατά την πρώτη 5ετία από την αναγνώριση	5%, 5%, 4%, 3%, και 2% (***)	Για το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο και 5ο έτος αντιστοίχως για τη διατιθέμενη στο εμπόριο παραγωγή μέχρι 1 000 000 EUR
αλλά που δεν υπερβαίνει για καθένα από τα πρώτα πέντε έτη το ποσό	2,5%, 2,5%, 2,0%, 1,5% και 1,5%	Για το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο και 5ο έτος αντιστοίχως για τη διατιθέμενη στο εμπόριο παραγωγή που υπερβαίνει 1 000 000 EUR
	100 000	Για το 1ο έτος
	100 000	Για το 2ο έτος
	80 000	Για το 3ο έτος
	60 000	Για το 4ο έτος
	50 000	Για το 5ο έτος
Ελάχιστη ενίσχυση για μειονεκτήματα	25	Ανά εκτάριο ΧΓΕ
Μέγιστη ενίσχυση για μειονεκτήματα σε ορεινές περιοχές	250	Ανά εκτάριο ΧΓΕ
Μέγιστη ενίσχυση για περιοχές με άλλα μειονεκτήματα	150	Ανά εκτάριο ΧΓΕ
Αρχική μέγιστη ενίσχυση Natura 2000 για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη	500 (***)	Ανά εκτάριο ΧΓΕ
Κανονική μέγιστη ενίσχυση Natura 2000	200 (***)	Ανά εκτάριο ΧΓΕ
Ετήσιες καλλιέργειες	600 (***)	Ανά εκτάριο
Ειδικευμένες πολυετείς καλλιέργειες	900 (***)	Ανά εκτάριο
Άλλες χρήσεις γης	450 (***)	Ανά εκτάριο
Τοπικές φυλές που κινδυνεύουν απολεσθούν για τη γεωργία	200 (***)	Ανά εκτάριο
Καλή διαβίωση των ζώων	500	Ανά μονάδα ζώων
Μέγιστη ετήσια προμολόγηση για την κάλυψη εισοδηματικών απωλειών από τη δάσωση		
– για γεωργούς ή ενώνσεις τους	700	Ανά εκτάριο
– για κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου	150	Ανά εκτάριο
– Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για δαπάνες εγκατάστασης	80% (**)	των επιλέξιμων δαπανών στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii)
	70%	των επιλέξιμων δαπανών στις άλλες περιοχές
	85% (**)	των επιλέξιμων δαπανών στις εξόχως απόκεντρες περιοχές
2 Ετήσια ενίσχυση Natura 2000 και δασοπεριβαλλοντική		
– ελάχιστη ενίσχυση	40	Ανά εκτάριο
– μέγιστη ενίσχυση	200 (***)	Ανά εκτάριο
<p>(1) Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12 Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1).</p> <p>(*) Η στήριξη εγκατάστασης μπορεί να δίδεται υπό μορφή ενιαίας προμολόγησης μέχρι κατά μέγιστο όριο 40 000 EUR, ή υπό μορφή επιδοτήσεων επιτοκίου, η κεφαλαιοποιημένη αξία του οποίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 40 000 EUR. Για τον συνδυασμό των δύο μορφών στήριξης, το μέγιστο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 55 000 EUR.</p> <p>(**) Δεν ισχύει για τα δημόσια ιδιοκτησίας τροπικά ή υποτροπικά δάση και για τις δασικές εκτάσεις στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και των Γαλλικών Υπερπόντιων Διαμερισμάτων.</p> <p>(***) Στην περίπτωση της Μάλτας, η Επιτροπή μπορεί να καθορίσει ελάχιστο ποσό ενίσχυσης για τομείς παραγωγής, στους οποίους η συνολική παραγωγή είναι εξαιρετικά μικρή.</p> <p>(****) Τα ποσά αυτά μπορούν να αυξάνονται σε εξαιρετικές περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών περιστάσεων που πρέπει να αιτιολογούνται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης.</p>		

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης

Το κείμενο της παρούσας δημοσίευσης έχει απλώς ενημερωτικό χαρακτήρα και δεν συνεπάγεται νομική δέσμευση.

Για περισσότερες πληροφορίες

Rue de la Loi 200, B-1049 Βρυξέλλες
Βέλγιο

Τηλέφωνο

Απέυθείας (+32)229563 63
Τηλεφωνικό Κέντρο (+32)22991111

Φαξ

(+32)22991761

Δικτυακός τόπος

http://ec.europa.eu/agriculture/index_el.htm

ISBN 92-79-03689-0

